

Waar Staat Je Gemeente?

Omgevingsanalyse door team Onderzoek & Statistiek

25 mei 2023

Monica Elsinga
(onderzoek)
&
Fanda Buijs
(statistiek)

Relevante trends & ontwikkelingen

enkele thema's uitgelicht:

Demografie

Wonen

Sociaal Maatschappelijk

Leefomgeving

Politiek (relatie inwoner – gemeente)

Demografie

Relevante trends & ontwikkelingen

Groei bevolking

Vergrijzing

Impact woonvoorraad

▲ Vorig jaar was er een geboortegolf, nu worden er juist weer veel minder kinderen geboren. © Paul Rapp

Geboortedip: dit jaar al veel minder baby's geboren door 'crisis en ellende'

De eerste vier maanden van dit jaar zijn er vele duizenden baby's minder geboren dan in voorgaande jaren. Het verschil met de geboortegolf van 2021 is zelfs opvallend groot, maar ook vergeleken met 2020 en 2019 worden minder kinderen geboren in Nederland.

Eric Reijnen Rutten 03-06-22, 11:37 Laatste update: 03-06-22, 13:04

Demografie

Bevolking

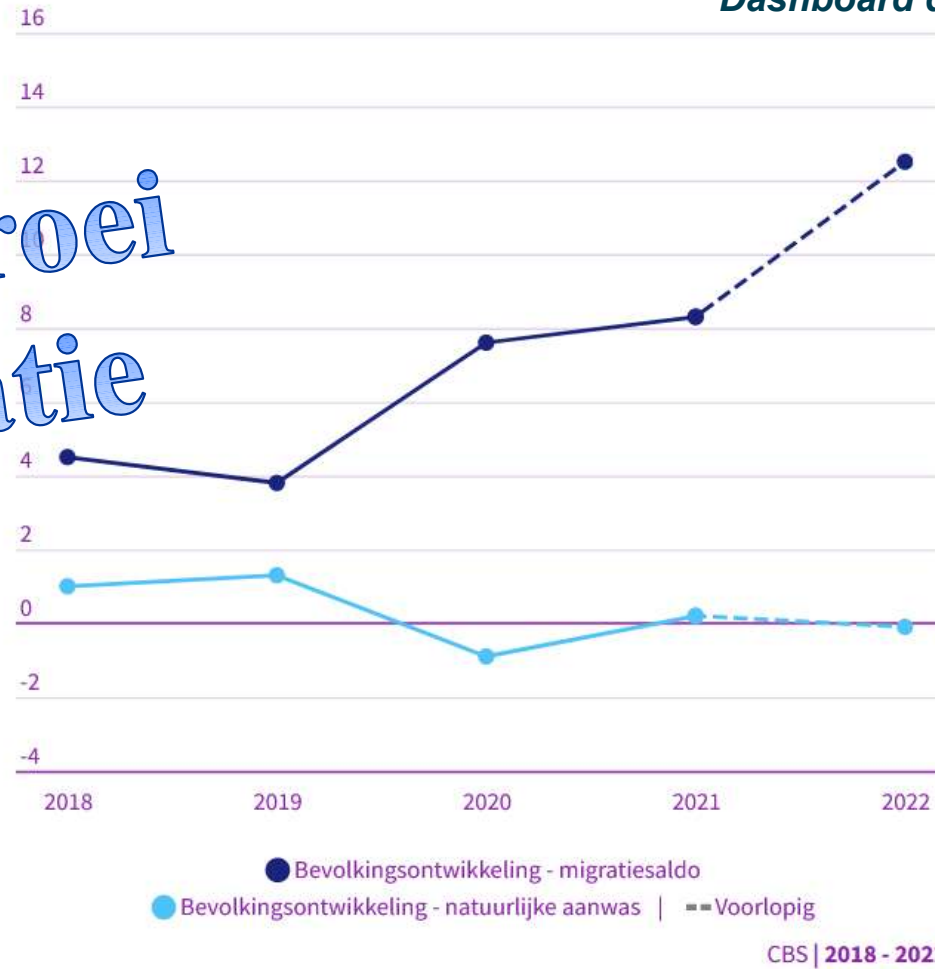
Inwoners
aantal
94.457 *
Oss

CBS | 2023 | *Voorlopig

Bevolkingsmutatie Oss, per 1.000 inwoners

Waarstaatjegemeente.nl

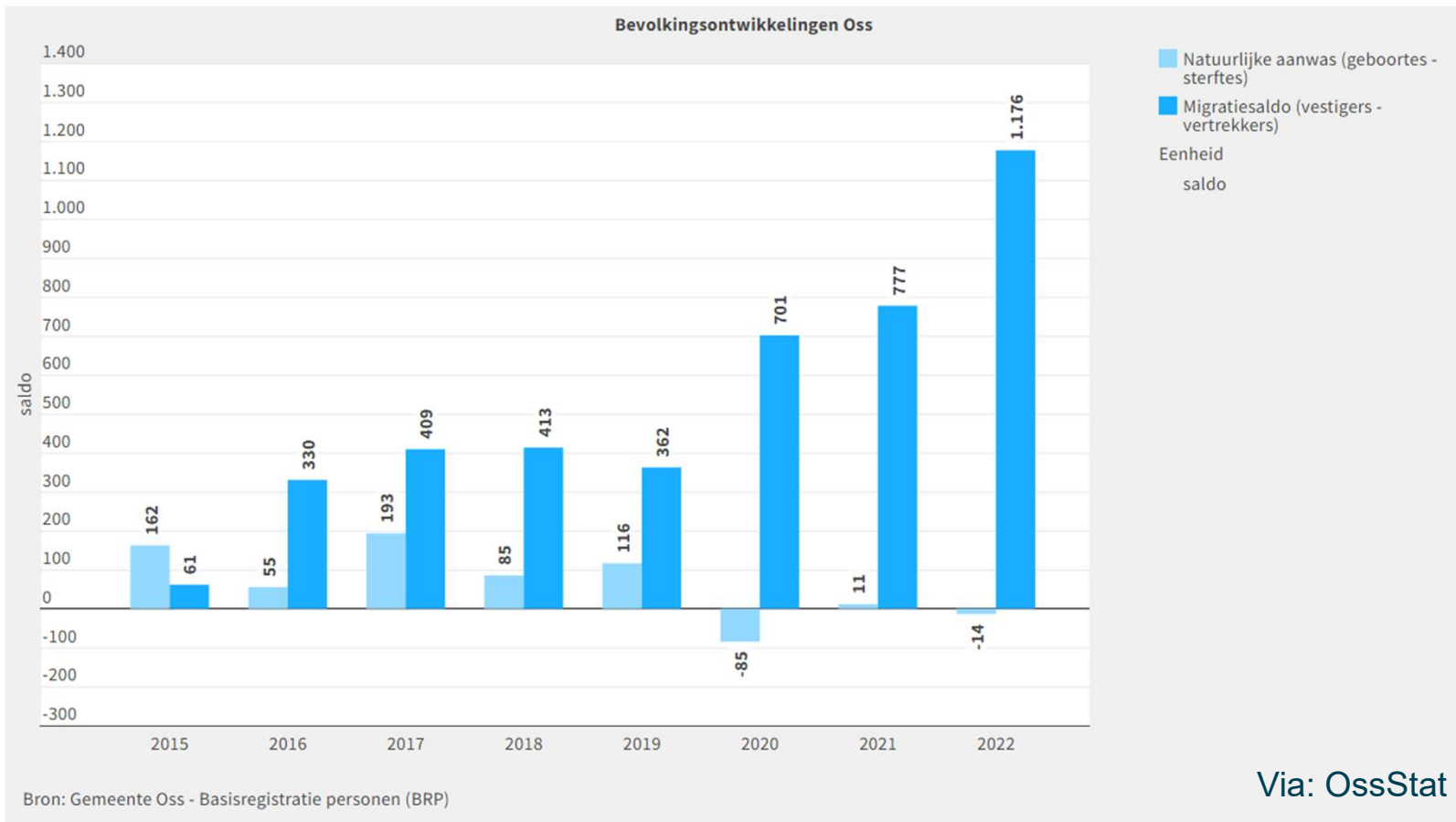
Dashboard demografie

Bevolkingsgroei
door migratie

Veel migratie:

Geen natuurlijke aanwas, maar vooral nieuwkomers

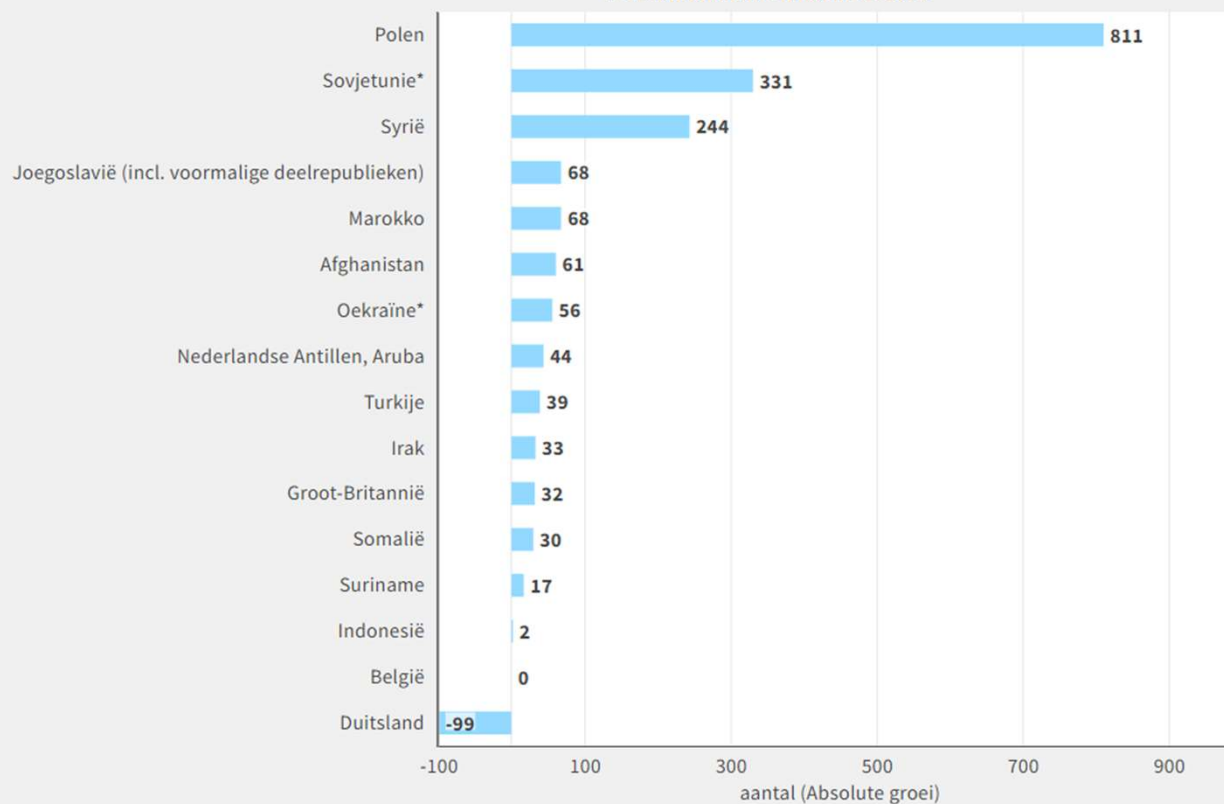

Cultureel divers:

Nieuwe burgers uit diverse landen

Veel voorkomende landen Oss 2023

Eenheid
aantal (Absolute groei)
Groei t.o.v. 2020

Bron: Gemeente Oss - Basisregistratie personen (BRP)

Via: OssStat

Vrijdag 12 mei 2023 | Het laatste nieuws het eerst op NU.nl

Structurele problemen op arbeidsmarkt: vergrijzing zet door en aanpak ontbreekt

Door Ertan Basekin

29 okt 2022 om 05:30

Update: 6 maanden geleden

De krapte op de arbeidsmarkt in ons land is momenteel ongekend groot en daar komt voorlopig geen einde aan. Er staan ruim 400.000 vacatures open. Nederland had afgelopen kwartaal de hoogste vacaturegraad van alle Europese landen, blijkt uit cijfers van Randstad. Tot welke problemen leidt dit? En wat zijn de gevolgen voor bedrijven en onze economie?

Groen en Grijs:

Minder jongeren en meer senioren

Waarstaatjegemeente.nl

Thema: Bouwen en wonen/ Bevolking/ Demografische druk

Gemeente Oss

19,5 duizend

ouderen

2022

1 op
de 5
65+

Gemeente Oss

24 duizend

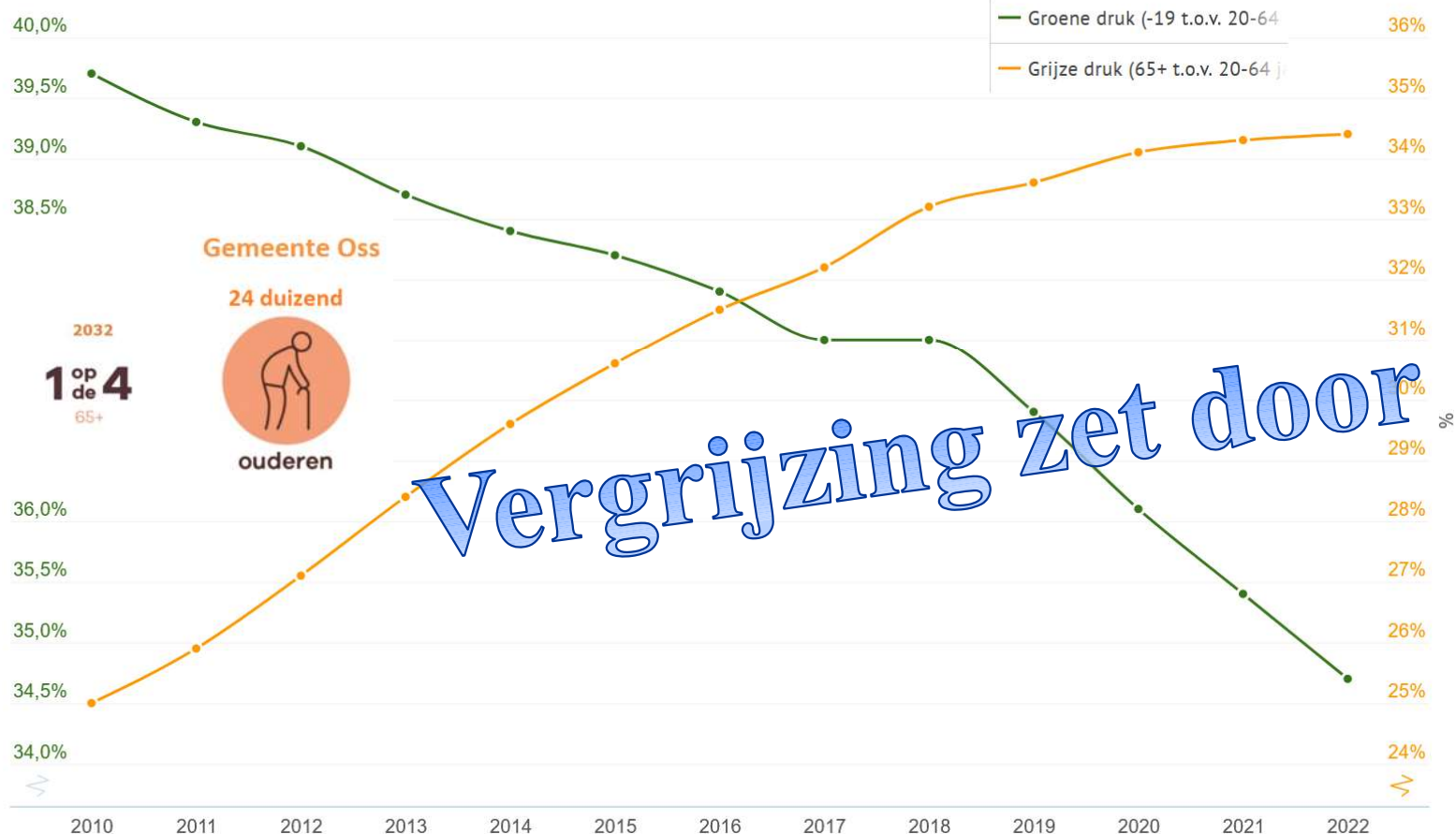

ouderen

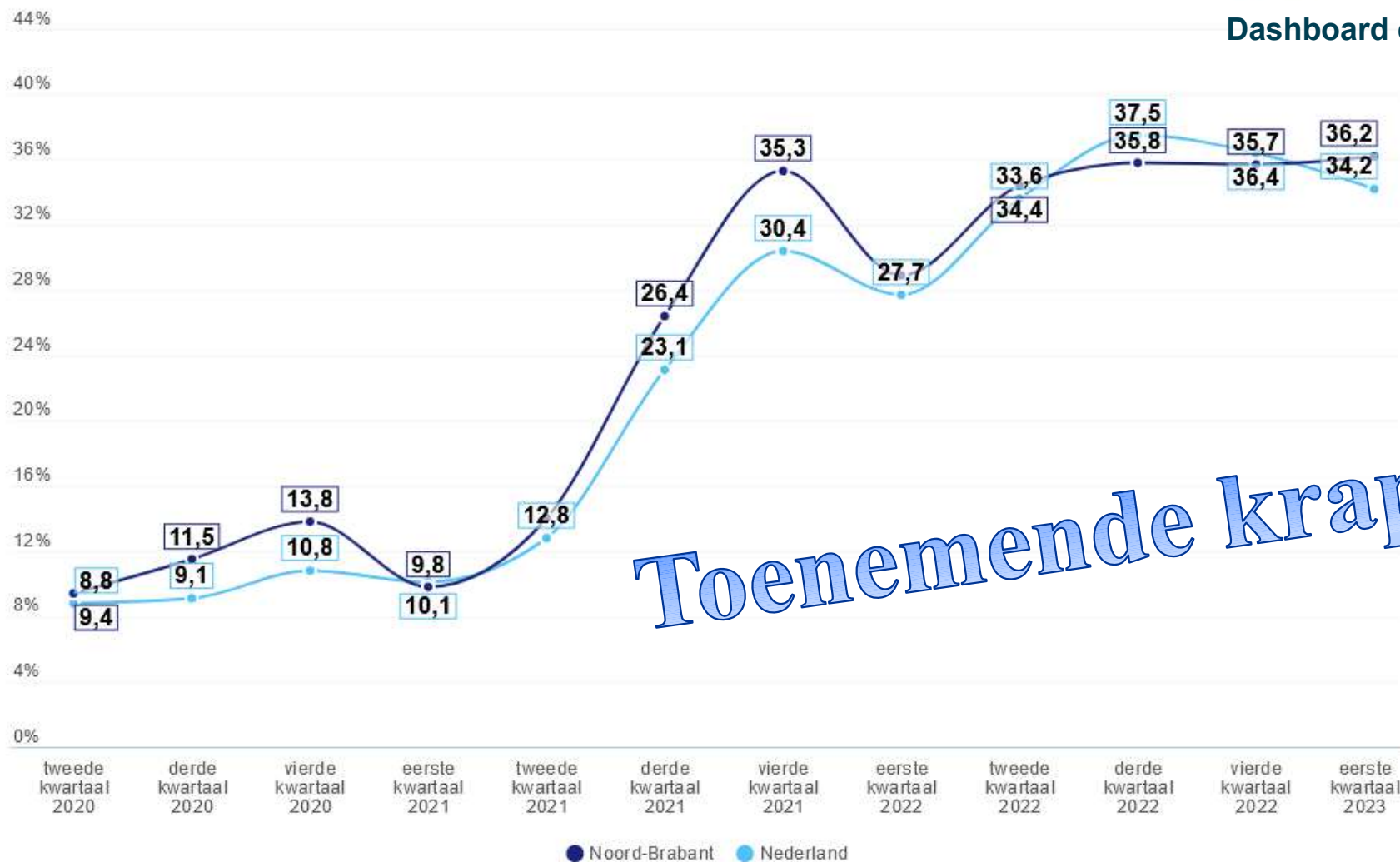
2032

1 op
de 4
65+

Groene en Grijs druk (druk op de beroepsbevolking)

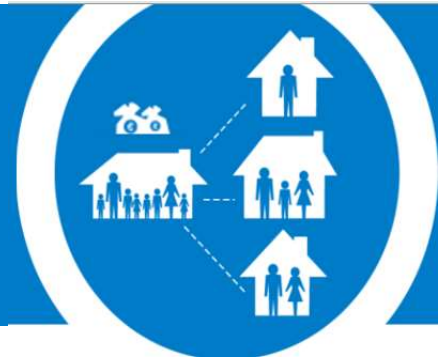
Tekort aan arbeidskrachten - Noord-Brabant, %

Toenemende krapte

Wonen

Relevante trends & ontwikkelingen

Andere
behoeften...

...druk op
betaalbaarheid!

Provincie Noord-Brabant

Veranderingen in huishoudenssamenstelling

Tot 2050 komen er in Noord-Brabant nog zo'n 185.000 huishoudens bij. Vooral het aantal alleenstaanden groeit sterk. Verwacht wordt dat in 2050 van alle huishoudens 43% een eenpersoonshuishouden is. Vooral het aantal oudere alleenstaanden (75+) neemt sterk toe.

Huishoudens

Huishoudens totaal

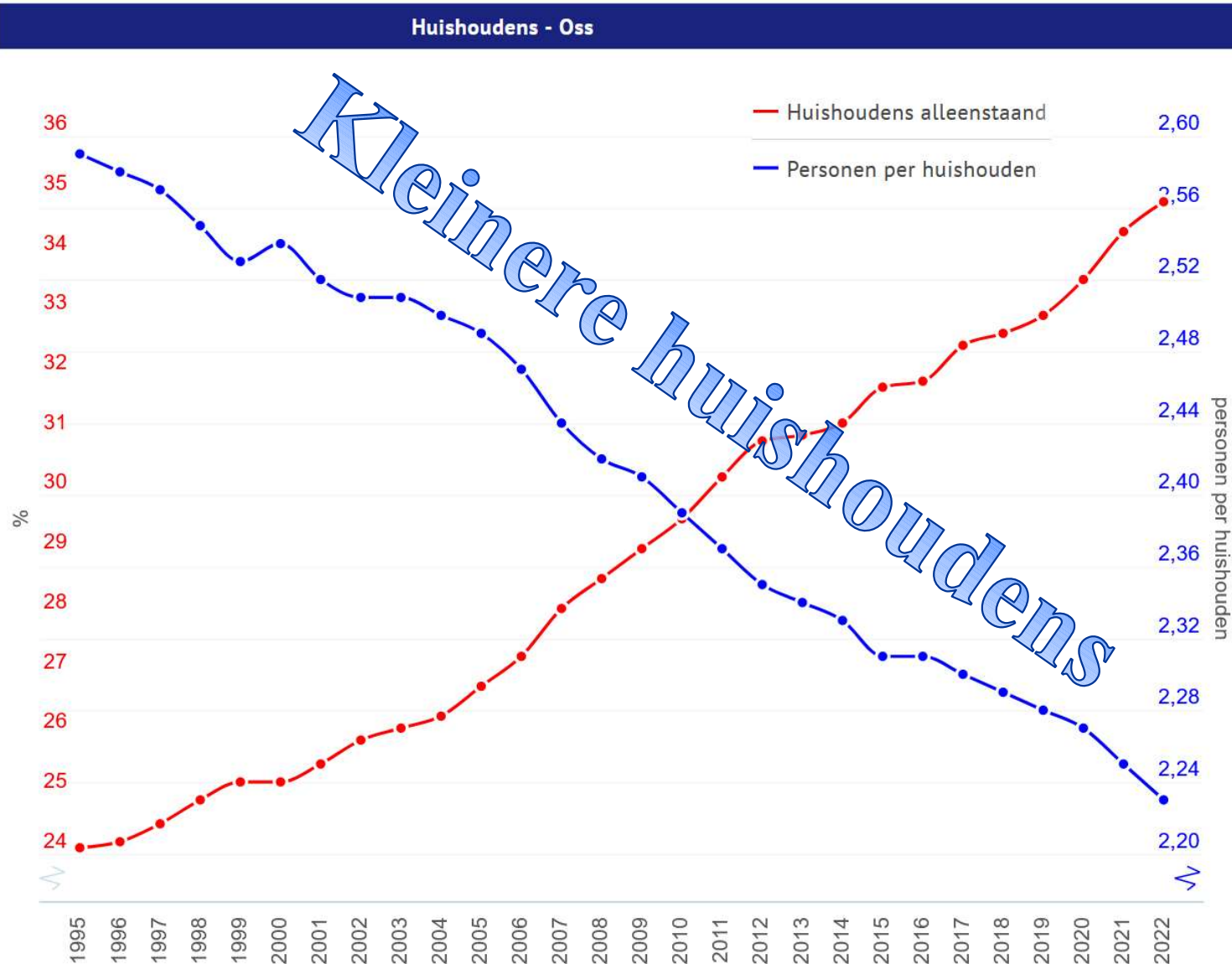
aantal

41.823

Oss

CBS | 2022

- Gemiddelde huishoudengrootte neemt af
- Aantal eenpersoons huishoudens neemt toe

Zoveel woningen komt uw gemeente in 2030 tekort

Door heel Nederland lopen de woningtekorten op, maar de grote steden spannen de kroon. Ondanks dat daar de meeste vergunningen worden zijn verstrekt, zijn er straks duizenden woningen te weinig. Dat blijkt uit analyse van vergunningen door ABN Amro. Hier vindt u hoe uw gemeente het in 2030 zal doen.

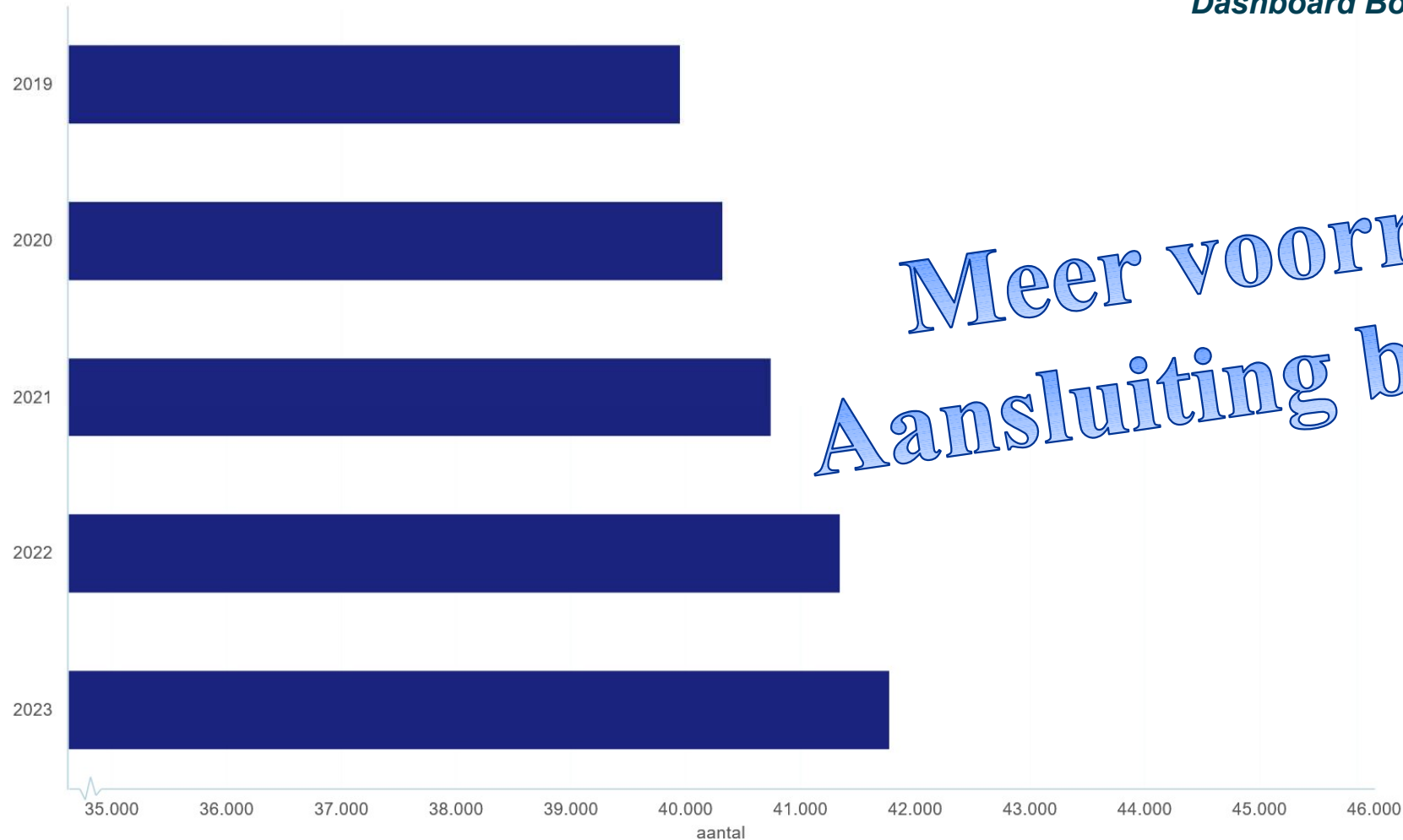
Woningtekort in 2030

🔍 Oss

Gemaakt met Localfocus

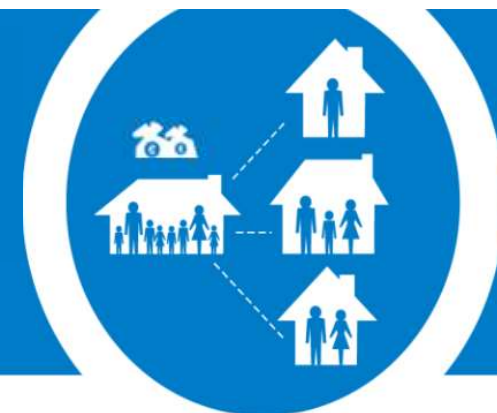
Woningen totaal - Oss, aantal

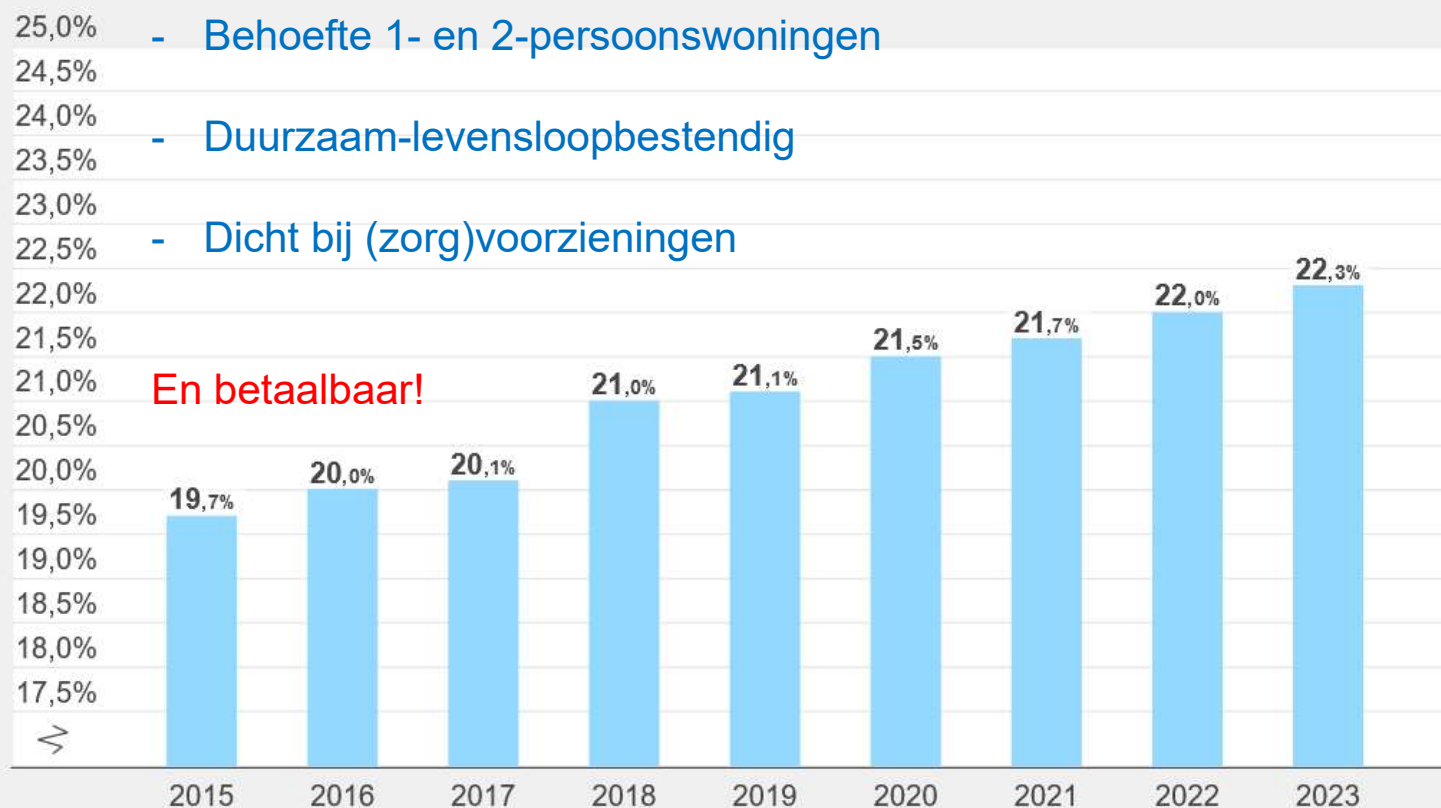
Basisregistraties adressen en gebouwen - bewerking ABF Research | 2019 - 2023

Meer voorraad,
Aansluiting behoefte

Veranderde woonbehoefte : meer gestapeld, meer aanpassingen

Aandeel gestapelde/meergezins woningen in Oss

Woningtype (%) Oss 2023

	2023 ✓
rijwoning	33,7
geschakeld (2/1-ka...	23,1
appartement	20,4
vrijstaand	18,1
kamer zorginstelling	2,0
bedrijfswoning	1,5
bejaardenwoning	1,0

Via: OssStat

NIEUWS

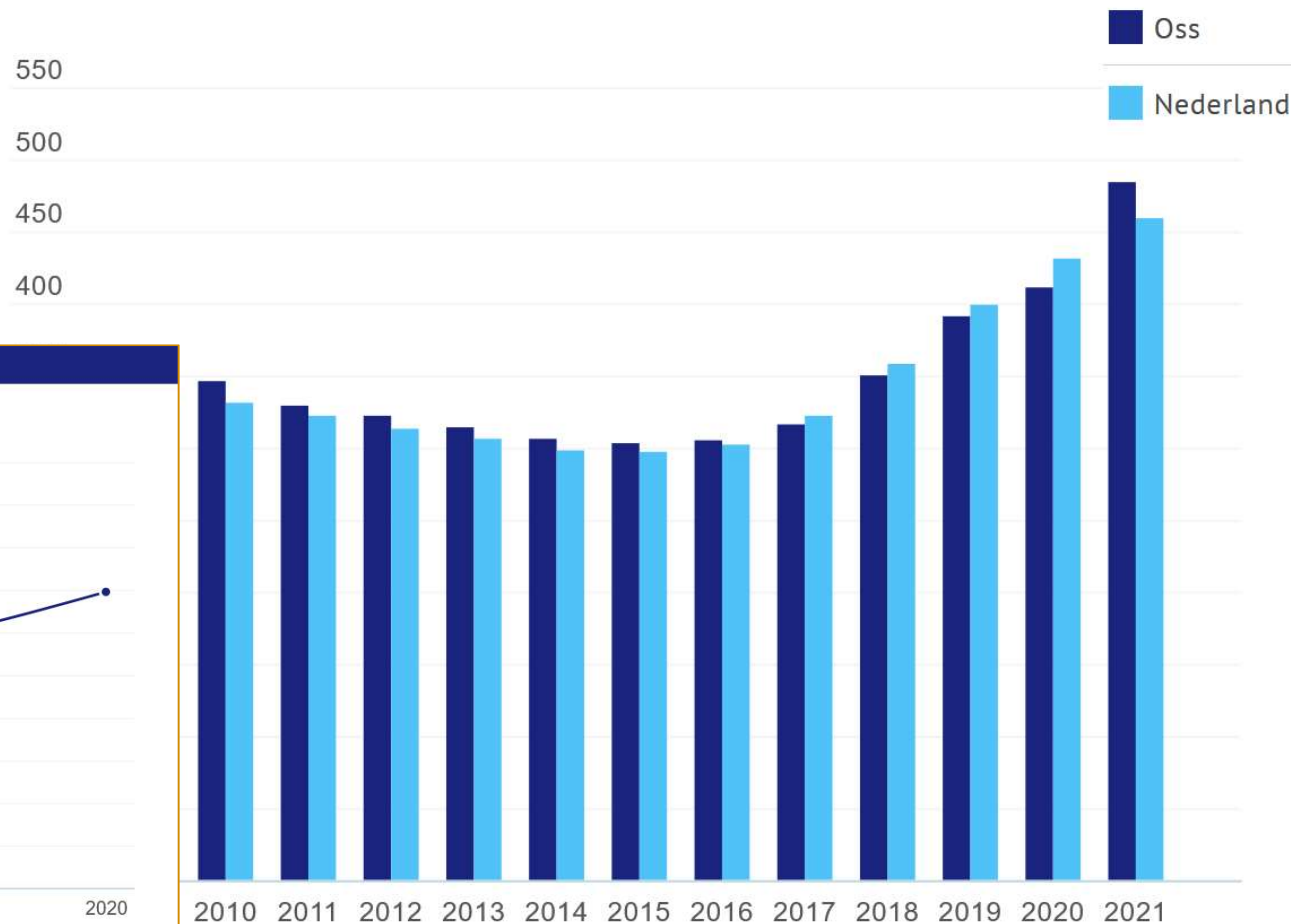
Noodkreet over alarmerende groei economische daklozen: mensen met een baan, maar geen huis

Daklozen zijn allang niet meer alleen de verslaafde dronkenlappen die hun roes uitslapen op een bankje in het park. Het aantal 'economische daklozen' groeit: mensen die door een scheiding of schulden geen huis hebben. Velen van hen hebben zelfs gewoon een baan.

Peter de Graaf 10 mei 2023, 05:30

Betaalbaarheid woningen onder druk

Gemiddelde vraagprijs aangeboden woningen - Oss

Gemiddelde huurprijs corporatiewoningen - Oss (in euro's)

Via: Oss in Cijfers

Kwetsbare personen

deVolkskrant

Nieuwe telling voor daklozen

'In Nederland ontbreekt het zicht op omvang en aard van de groep dak- en thuisloze mensen', stelt het Kansfonds, een goededoelenorganisatie voor kwetsbare mensen. 'Daardoor kan ook geen effectief beleid worden gemaakt voor de aanpak van dak- en thuisloosheid.'

Samen met de Hogeschool Utrecht heeft Kansfonds een nieuwe telmethode geïntroduceerd om deze groep beter in beeld te krijgen. De methode is in België ontwikkeld en definieert dakloosheid als een gebrek aan volwaardige huisvesting.

Dinsdag 16 mei eerste telling
regio Noordoost-Brabant

Dak- en thuislozen

"De onzichtbare groep dak- en thuislozen kunnen we beter in kaart brengen."

Maar hoe tel je daklozen? 96 organisaties in Noordoost-Brabant die te maken hebben met dak- en thuislozen, vullen dinsdag vragenlijsten in. Denk bijvoorbeeld aan gemeenten en opvangorganisaties, maar ook woningbedrijven, maatschappelijk werk, ziekenhuizen, jeugdzorg, politie, gevangenis, scholen en leegstandsbeheerders.

Telling
dak- en
thuisloosheid

ONDERZOEKERS

PILOT Oss

Sociaal Maatschappelijk

Relevante trends & ontwikkelingen

Corona vergroot tweedeling:
'kwetsbaar' en 'niet/minder kwetsbaar'

Beleid

Voorkomen dat '*kwetsbaren*'
verder afdrijven

Werken aan leefbare
omgeving

Maatschappelijk Impact Team

Maatschappelijke impact van de coronacrisis

Technische Briefing Tweede Kamer
13 december 2022

13-12-2022

Binnenlands
Bestuur

sociaal / nieuws

Zorgen over grotere tweedeling na corona

Nederlanders maken zich zorgen over de toenemende tweedeling in ons land die ook nog eens is uitvergroot door de coronacrisis. Dat is een van de uitkomsten van de Dialoogtafels, waaraan onder andere 600 burgers meededen om op zoek te gaan naar ideeën voor herstel en vernieuwing na de coronacrisis. 'Dat moet meer zijn dan het top-down implementeren van actieplannen.'

✍ Wouter Boonstra 📅 12 juli 2021

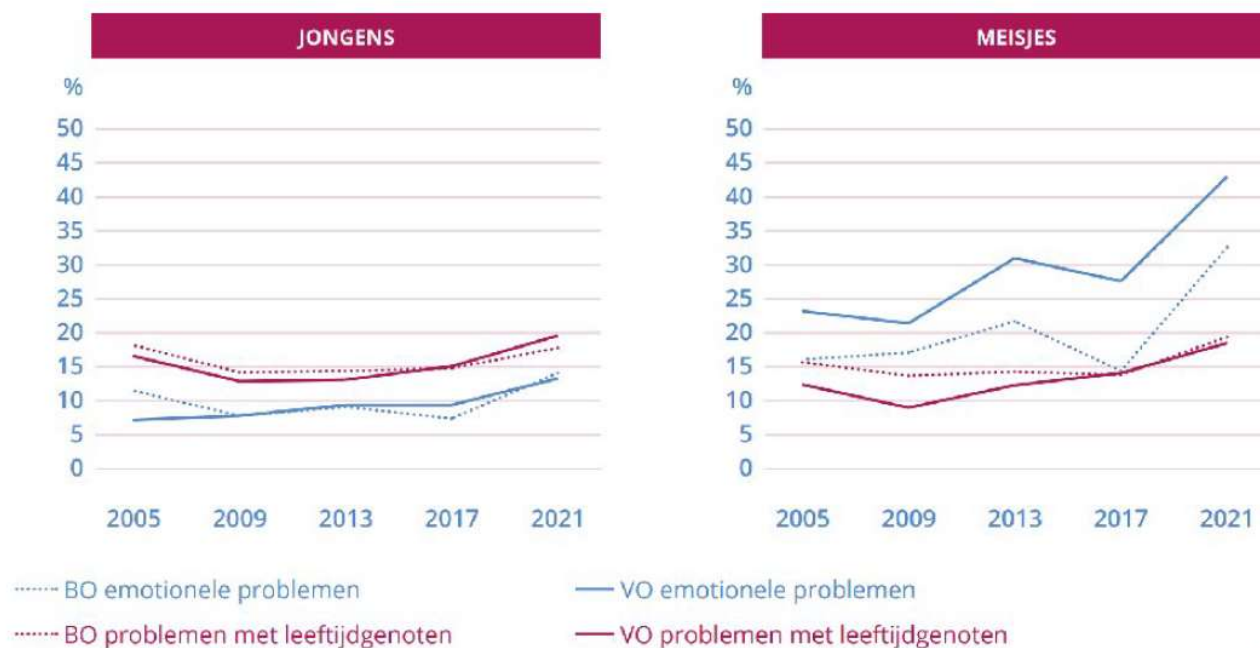
*Thema: Maatschappelijke en economische veerkracht-
Jeugd-Mentale weerbaarheid*

Corona: Meer kwetsbare groepen

Jongeren: mentale problemen scholieren

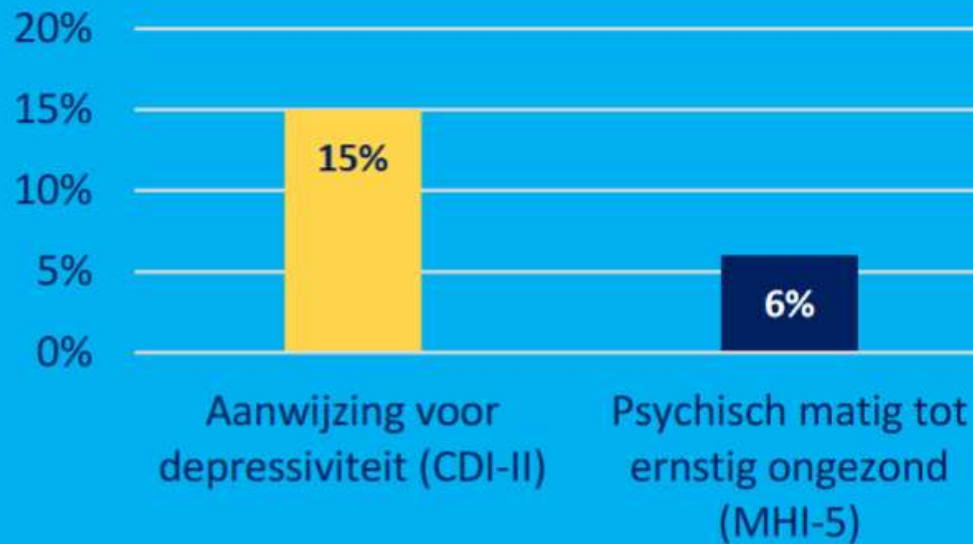

Bron: Trimbos, 2022

Kwetsbare jongeren

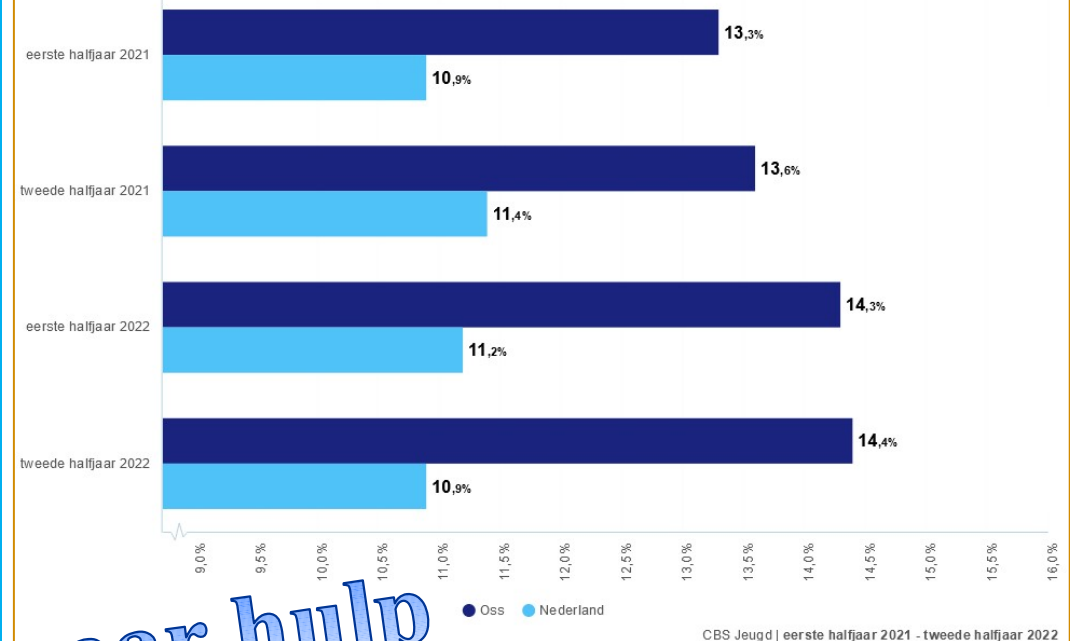

Psychische gezondheid

Bron: GGD scan 2VO – Oss (2020-2021)

Jongeren met jeugdhulp - Oss, % van jongeren tot 18 jaar

Toenemende vraag naar hulp

Via:
waarstaatiegemeente.nl/dashboard/dashboard/jeugd-en-jeugdhulpverlening

Kwetsbare ouderen

Gemeente Oss

Zorgkosten kwetsbare ouder
2,5x hoger

3.5duizend
kwetsbare ouderen

500
wonen in een
instelling

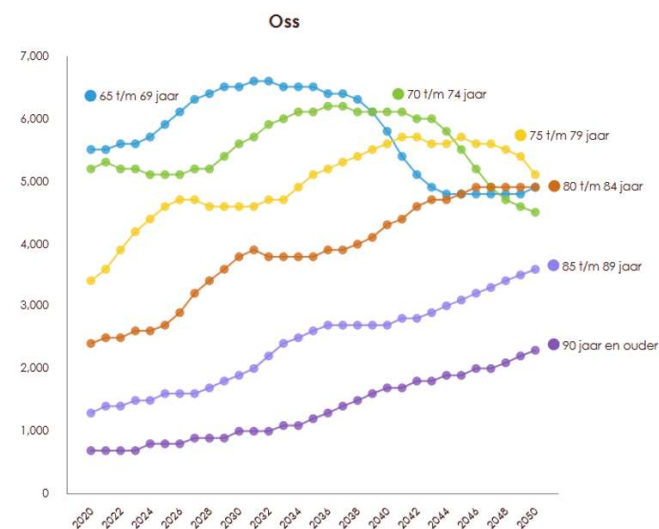
3000
wonen thuis

Bron: Vektis

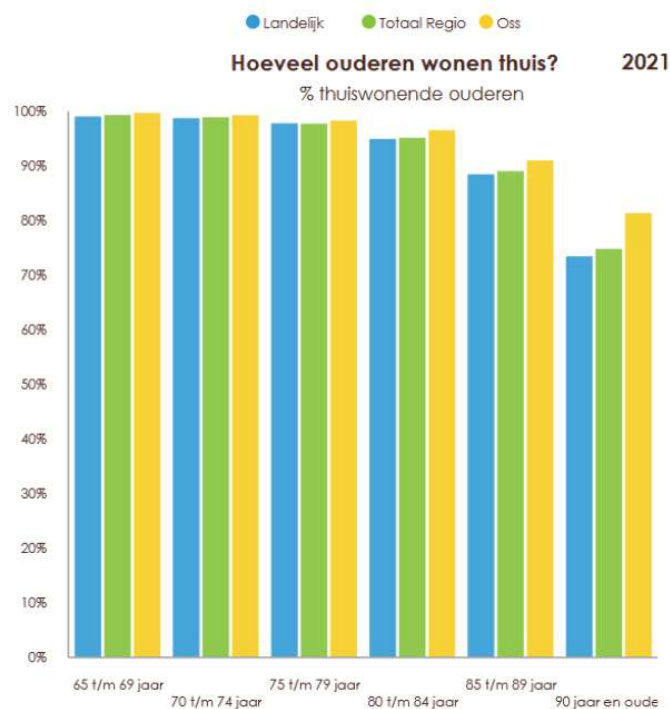
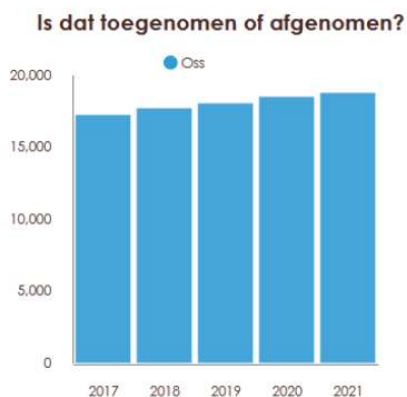
Stijging van de oudere bevolking

Hoe ontwikkelt het aantal ouderen zich tot 2050?

Kwetsbare ouderen

Toename van ouderen die thuis (blijven) wonen

In 2050:

- 4.000 kwetsbare ouderen thuis
- Ca. de helft daarvan heeft dementie (extra zorg behoefte)
- 3.000 ouderen beroep doen op WMO (91% = hulp bij het huishouden)
- Stijging zorgkosten naar ruim 10 miljoen

Toenemende vraag naar hulp

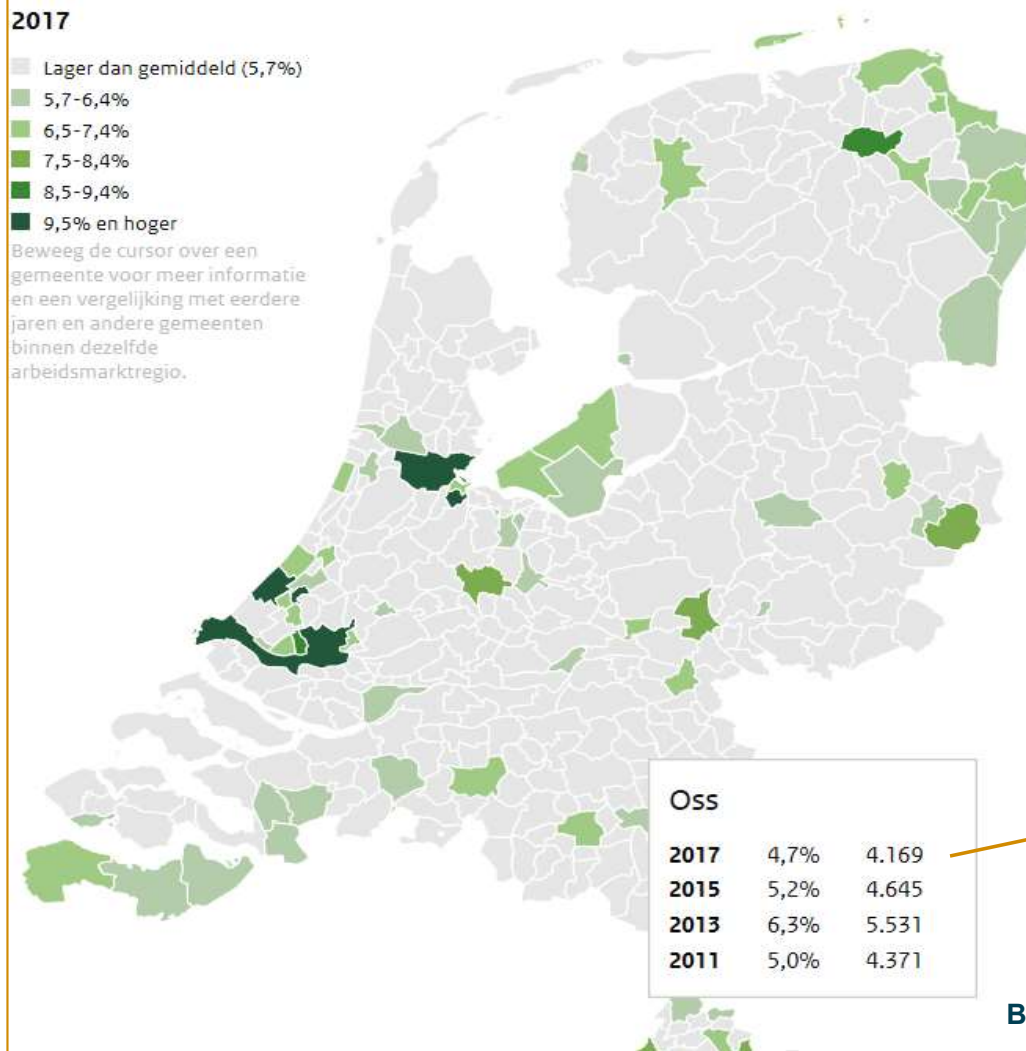
Risico op armoede

Totaal

2017

- Lager dan gemiddeld (5,7%)
- 5,7-6,4%
- 6,5-7,4%
- 7,5-8,4%
- 8,5-9,4%
- 9,5% en hoger

Beweeg de cursor over een gemeente voor meer informatie en een vergelijking met eerdere jaren en andere gemeenten binnen dezelfde arbeidsmarktregio.

Kies: Totaal

Arbeidsmarktregio

Noordoost-Brabant

2017

Boekel	3,5%
Boxmeer	3,5%
Boxtel	4,5%
Grave	4,1%
Haaren	3,2%
's-Hertogenbosch	5,6%
Mill en Sint Hubert	3,6%
Oss	4,7%
Sint-Michielsgestel	3,5%
Uden	4,2%
Vught	3,9%
Cuijk	4,3%
Landerd	3,5%
Sint Anthonis	3,6%
Bernheze	3,1%
Meierijstad	3,4%

Oss

2017	4,7%	4.169
2015	5,2%	4.645
2013	6,3%	5.531
2011	5,0%	4.371

Bron: Armoedekaart SCP (2019)

Armoede

Langdurig laag inkomen
'niet veel maar toereikend'

86.700 doelpopulatie

langdurig (> 4 jaar)

LAAG (inkomen tot 120% sociaal minimum) **4.162**

4,8%

Risico op armoede (onder armoedegrens) **1.474**

1,7%

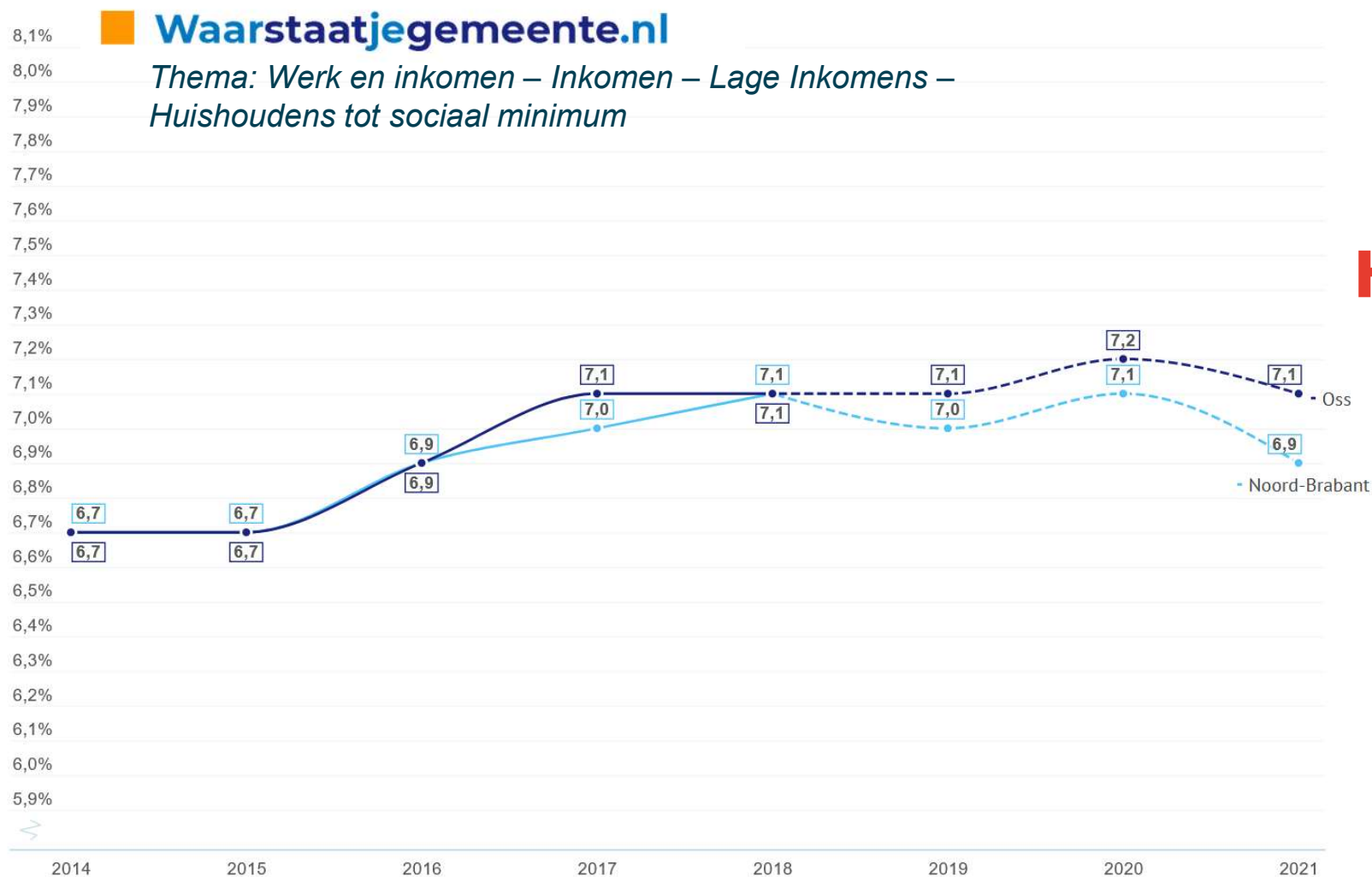
Bron: CBS-IIV

Risico op armoede

Huishoudens met inkomen 4 jaar of langer tot 120% sociaal minimum - Oss

Armoede Huishoudens

rtl**nieuws**

Verdeling sociale klassen

SCP: ongelijkheid in samenleving is structureel en hardnekkig

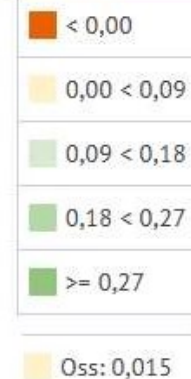
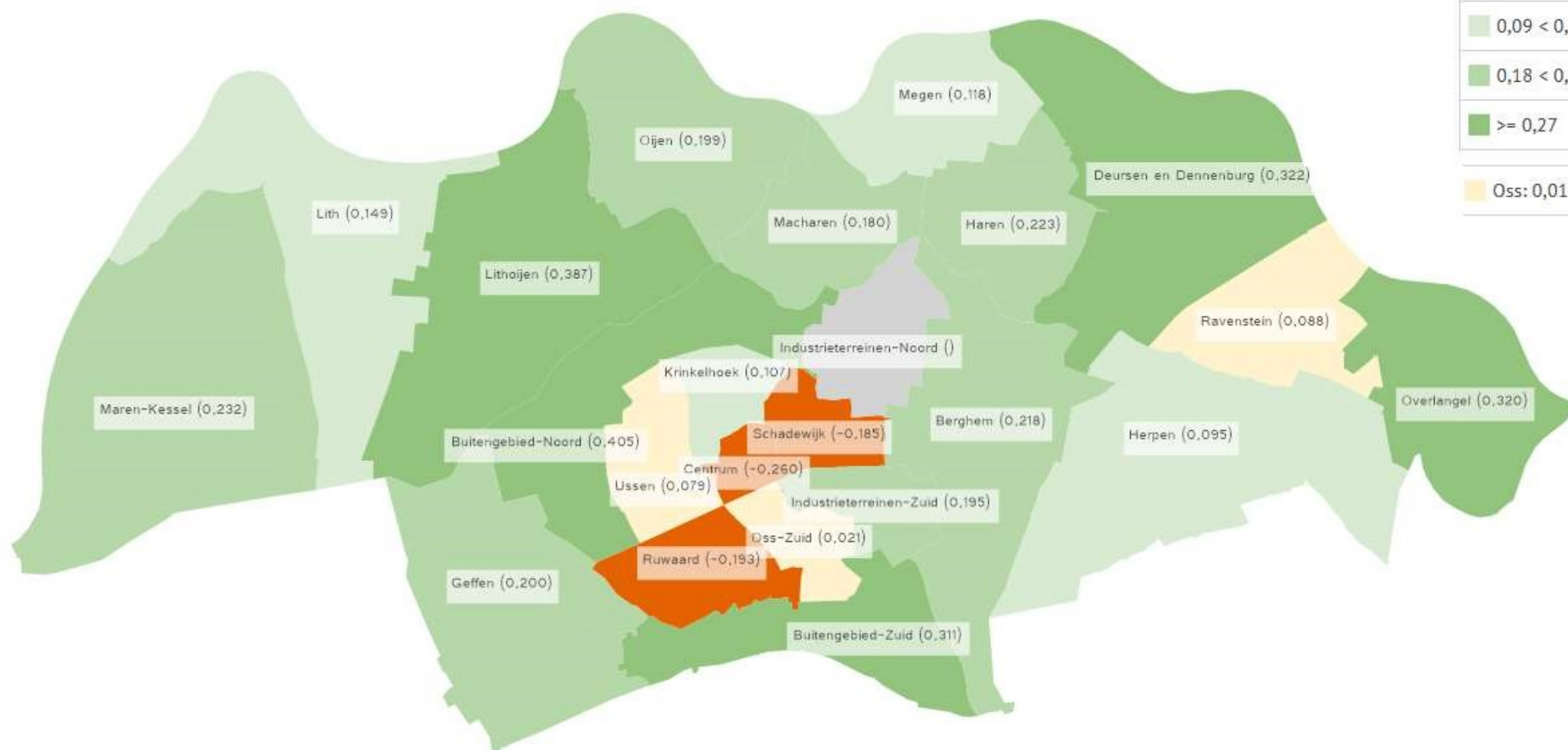
7 maart 2023 00:32 • Aangepast 7 maart 2023 17:13

Drukke winkelstraat in Den Haag, ter illustratie.

Sociaal-economische status totaal score - 2019 - Wijken (indeling 2022) van Oss

Legenda

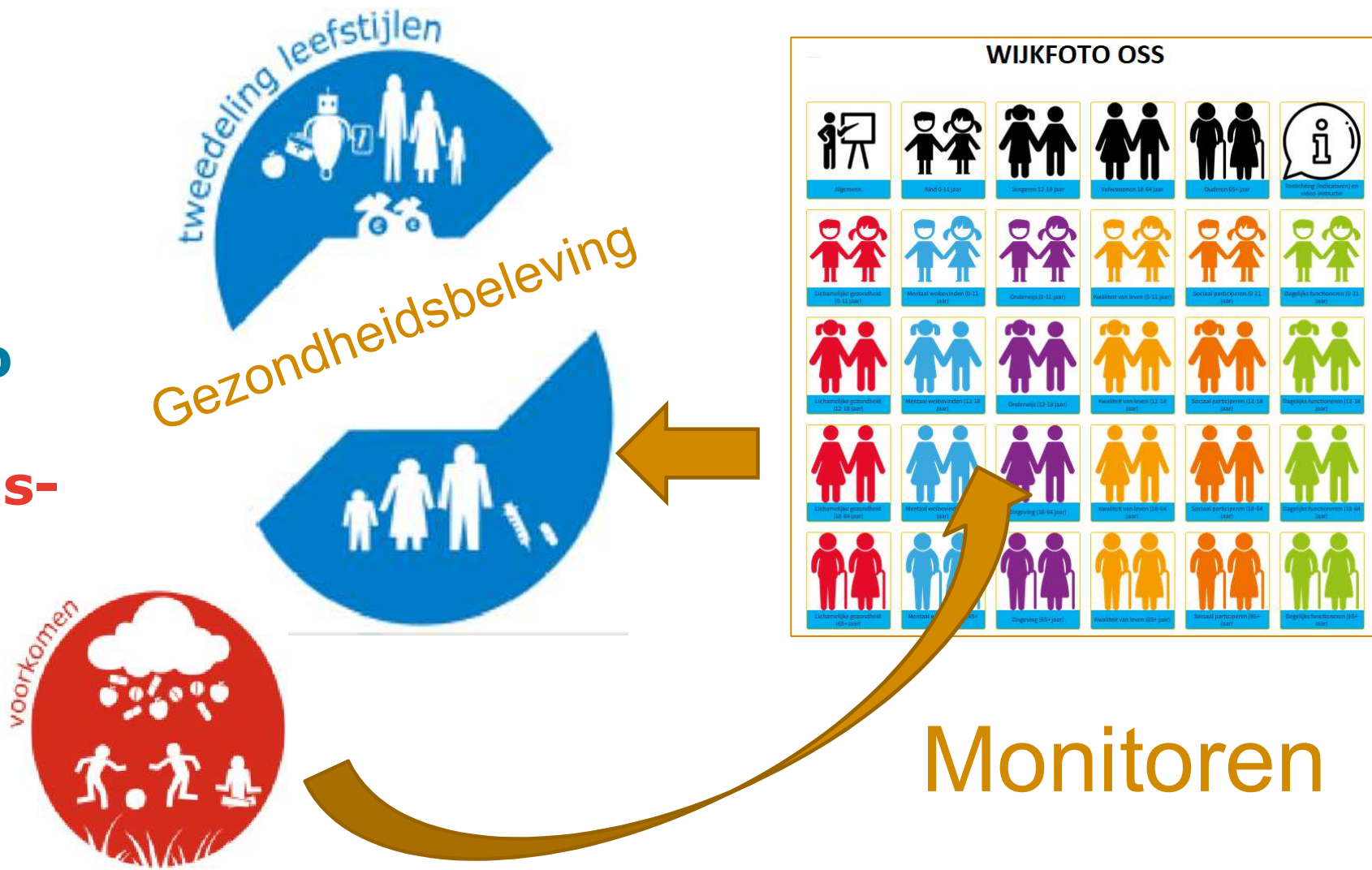

Risico op gezondheidsverschillen

Lagere SES

=

hoger risico
op
gezondheids-
verschillen

Wat is de wijkfoto?

Gespreksinstrument voor alle betrokkenen in de wijken en dorpen van de gemeente Oss*

** gebieden met een eigen wijk- of dorpsraad*

FEITEN (uit: registraties)

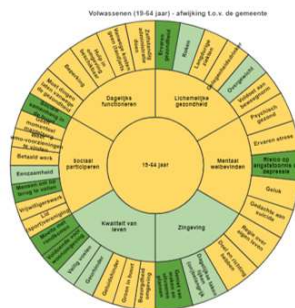
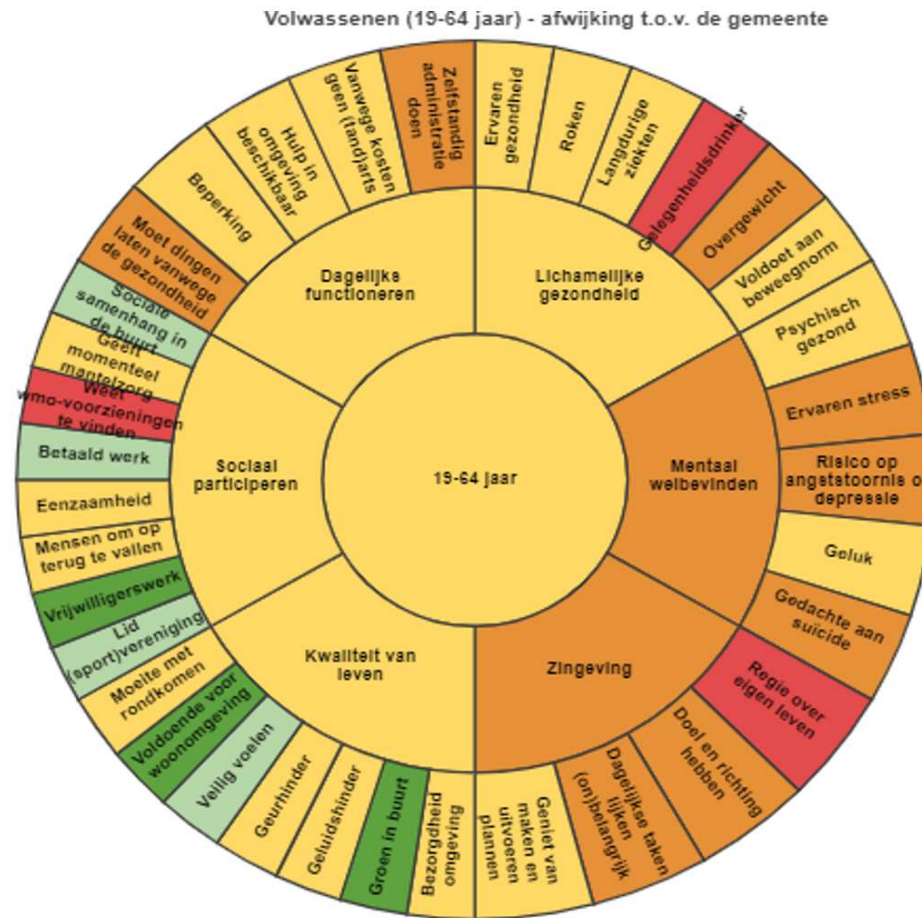

BELEVING (uit: steekproefonderzoek)

Wijk <> gemeentegemiddelde

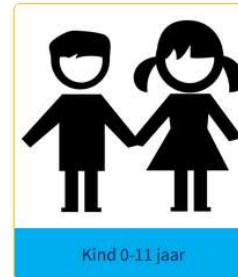
- Erg ongunstig
 - Ongunstig
 - Wijkt niet af
 - Gunstig
 - Erg gunstig
- Eenheid
Z-score

Uit: Wijkfoto gemeente Oss

Voorbeeld

HERPEN – Wat opvalt in de wijkfoto

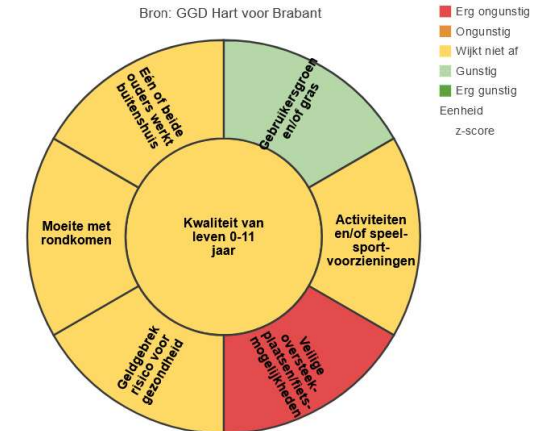
Kwaliteit van leven (0-11 jaar)

- Ouders missen *minder vaak* 'groen'
- maar missen *wel vaker* 'veilige fietsmogelijkheden'

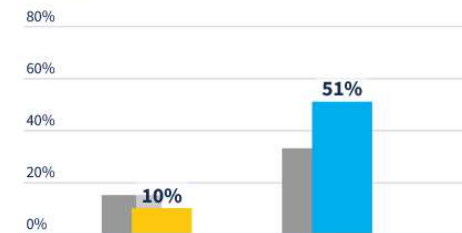
Lichamelijke gezondheid (0-11 jaar)

- Kinderen spelen vaker buiten

Speelt veel buiten (>14 uur per week)

Ouder mist voorzieningen Herpen

● Ouder mist gebruikersgroen en/of gras in buurt
● Ouder mist veilige oversteeplekken en/of fietsmogelijkheden in de buurt | ■ Oss ▲

GGD Hart voor Brabant | 2021

Uit: Wijkfoto gemeente Oss

de Volkskrant

NIEUWS

Kwaliteit leefomgeving in Nederland laat nog zwaar te wensen over

De kwaliteit van de leefomgeving in Nederland laat zwaar te wensen over. Onderzoekers van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) kraken in een donderdag verschenen rapport harde noten over onder meer 'verstening' en de kwaliteit van lucht en water. De overheid haalt de eigen ambities niet. Samenhang in de aanpak ontbreekt.

Jean-Pierre Geelen 8 september 2022, 16:00

Onderzoek

Burgerpeiling gemeente Oss

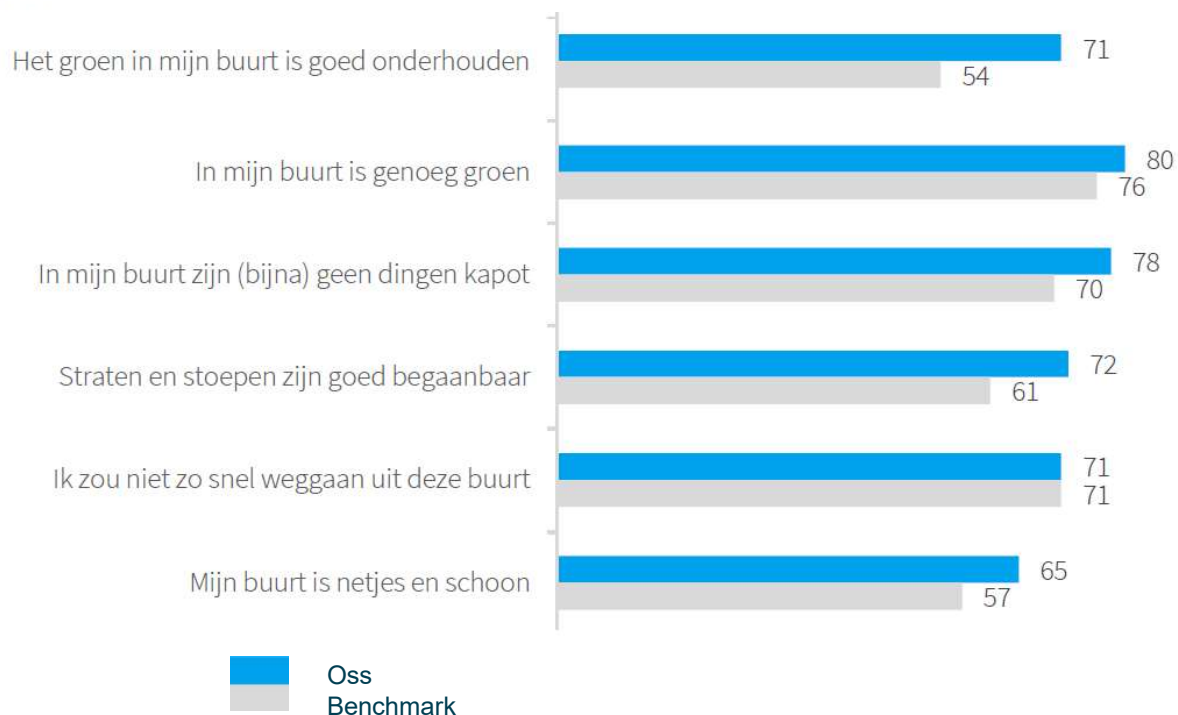
Waarstaatjegemeente.nl

Beleidsthema's

Openbare ruimte beter in Oss

In vergelijking met de referentiegemeenten, scoort Oss duidelijk beter op het gebied van de openbare ruimte.

Kwaliteit van de leefomgeving

75% of meer van de inwoners is tevreden over:

- Fiets- en wandelpaden in de omgeving
- Winkels voor dagelijkse boodschappen
- Locaties om te eten en drinken
- (Gezondheids-) zorgvoorzieningen

75% of meer van de inwoners:

- Voelt zich thuis in deze buurt;
- Woont in een huis dat past bij diens situatie en wensen;
- Vindt dat buurtbewoners op een prettige manier met elkaar omgaan;
- Vindt dat in hun buurt voldoende groen is;
- Vindt dat er in hun buurt weinig tot geen dingen kapot zijn.

Veiligheid in de buurt

Tabel 10 Vraag 5: Voelt u zich veilig in uw buurt? (n = 470 / %)

	2022	2020	Gemeenten 50.000-100.000 inwoners
Ja, bijna altijd	40	30	34

Bron: Burgerpeiling WaarStaatJeGemeente

Aandachtspunten leefomgeving

In mijn buurt zijn (bijna) geen dingen kapot

10% oneens (was 6%)

In mijn buurt is genoeg groen

80% mee eens (was 85%)

Mijn buurt is netjes en schoon

65% mee eens (was 72%)

(zeer) tevreden over sportvoorzieningen

67% (was 74%)

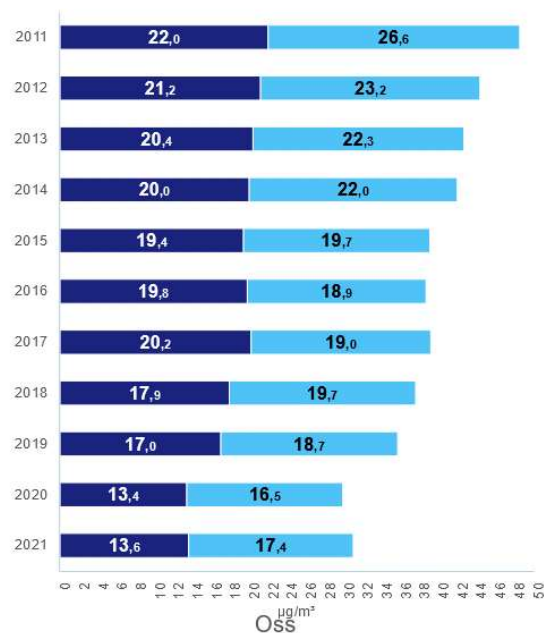

Bron: Burgerpeiling WaarStaatJeGemeente

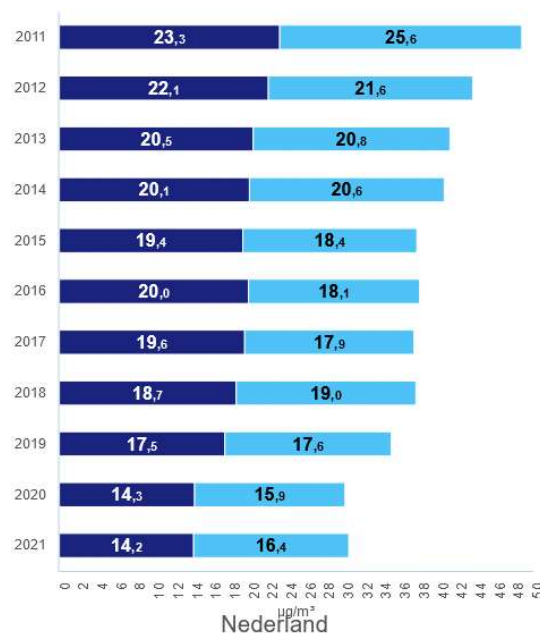
Duurzame leefomgeving

Luchtkwaliteit - Oss, $\mu\text{g}/\text{m}^3$

● NO2 ● PM10

VERBERGEN

Omschrijving

Blootstelling NO2

Stikstofdioxide (NO2) is in hoge concentratie een schadelijke stof, maar wordt met name gebruikt als indicator voor het mengsel van schadelijke componenten uitgestoten door wegverkeer. Daarnaast is NO2 ook een verantwoordelijk voor de vorming van ozon op leefniveau en speelt het een rol bij de vorming van fijn stof.

Blootstelling PM10

Fijn stof (PM10) kan hart- en ademhalingsproblemen veroorzaken. Mensen, die lijden aan astma, andere luchtwegaandoeningen of hart- en vaatziekten zullen sneller klachten krijgen bij blootstelling aan PM10.

Bron

- Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

Jaar (11)

2011 2012 2013 2014 2015 2016 2017 2018 2019 2020 2021

Alle Jaren

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) | 2011 - 2021

Duurzame leefomgeving

In hoeverre maakt u zich zorgen om de kwaliteit van lucht in uw directe omgeving als het gaat om uw gezondheid? (%)*

		n	veel zorgen	behoorlijk zorgen	een beetje zorgen	geen zorgen
De kwaliteit van de lucht	2022	422	13	20	39	28
	2020	508	12	20	41	28

*Maatwerkvraag gemeente Oss 2020 en 2022

Bron: burgerpeiling WaarStaatJeGemeente

Politiek

Relevante trends & ontwikkelingen

Verharding/polarisatie
Minder vertrouwen

Meer decentralisatie

Minder overheid
Meer 'eigen kracht'

ANALYSE Groeiend wantrouwen vormt risico voor lokale democratie

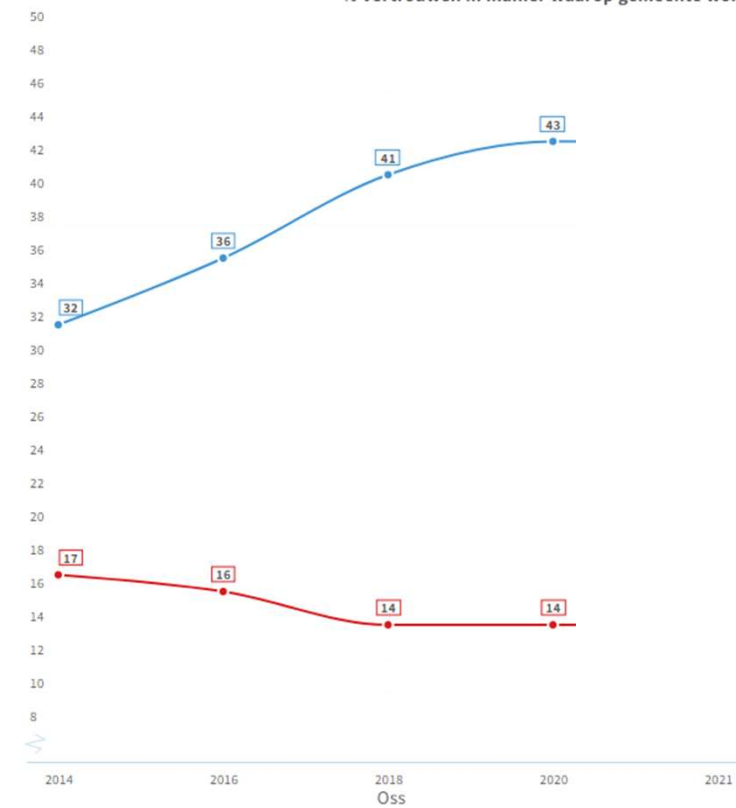
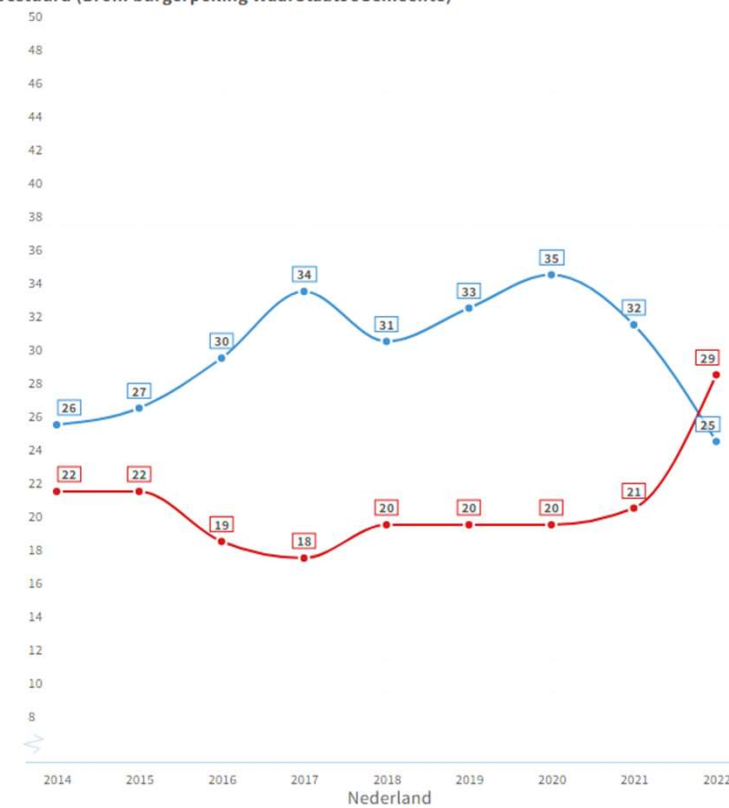
Het vertrouwen van burgers in de lokale politiek neemt in hoog tempo af. Toch blijft het vertrouwen in de gemeentepolitiek groter dan in de landelijke politiek. Betekent dit ook dat de lokale politiek democratischer is?

Door **Wouter Veenendaal**
12 april 2022

Uit onderzoek van het dagblad Trouw blijkt dat burgers steeds minder vertrouwen hebben in de lokale overheid.¹ Ongeveer 40 procent van de Nederlanders zegt weinig tot zeer weinig vertrouwen te hebben in hun gemeente. Vooral in plattelandsgebieden daalt het vertrouwen snel.

		n	(heel) veel	niet veel/ niet weinig	weinig/ (bijna) geen
Hoeveel vertrouwen heeft u in de manier waarop uw gemeente wordt bestuurd?	2022	379	29	52	19
	2020	464	43	42	14

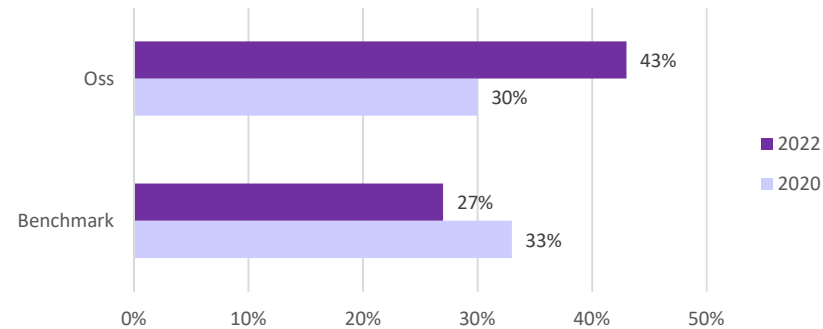
% Vertrouwen in manier waarop gemeente wordt bestuurd (Bron: burgerpeiling WaarStaatJeGemeente)

— (-) [% weinig/geen] — (+) [% (heel) veel]

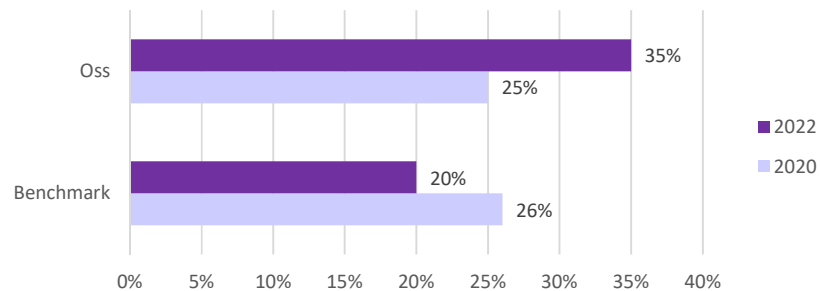
De gemeente betreft inwoners genoeg bij haar plannen/activiteiten (% eens)

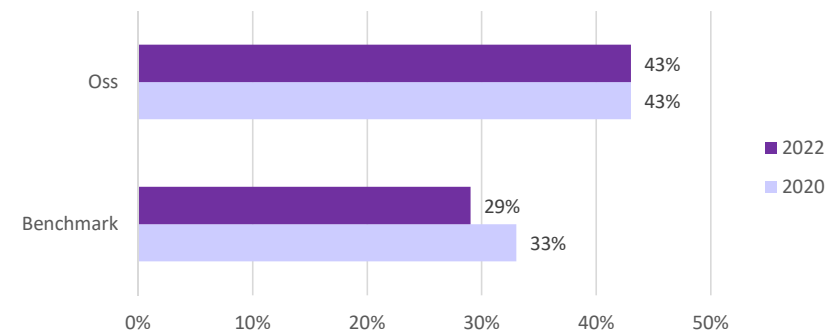
Waarstaatjegemeente.nl

Bron: Burgerpeiling WaarStaatJeGemeente

De gemeente luistert naar haar inwoners (% eens)

Inwoners en organisaties krijgen voldoende ruimte om ideeën en initiatieven te realiseren (% eens)

Sociaal en Cultureel Planbureau

[Home](#) > [Actueel](#) > [Nieuws](#) >

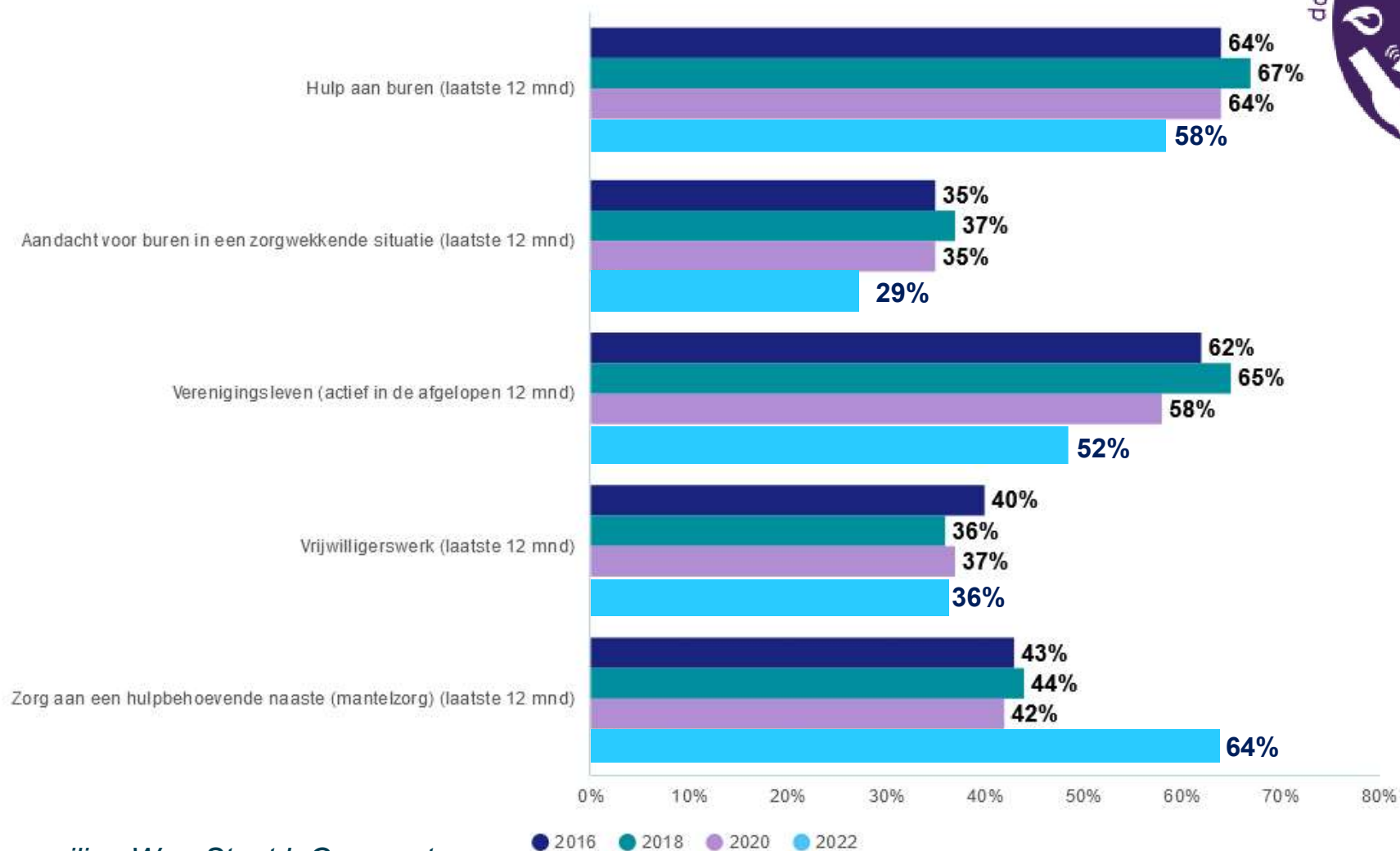
Burgers en overheid niet op één lijn over wie aan zet is

Nieuwsbericht | 02-11-2022 | 00:01

Terwijl de overheid verwacht dat burgers steeds meer meedenken, meebeslissen en meedoen, klinkt tegelijkertijd bij burgers de roep om meer regie van de overheid bij het oplossen van maatschappelijke problemen.

Maatschappelijke inzet - Oss, % actief

Waarstaatjegemeente.nl

Bron: Burgerpeiling WaarStaatJeGemeente

Kent u de wijk- en/of dorpsraad in uw buurt of wijk (%)?*

	n	ja, ik ken deze en heb daar ook contact mee gehad	ja, maar ik ken deze alleen van naam	nee, ik ken deze niet
Kent u de wijk- en/of dorpsraad in uw buurt of wijk?	463	19	29	52

*Maatwerkvraag gemeente Oss 2022

Relevante trends & ontwikkelingen

Samenvatting

Demografie → bevolking groeit en vergrijst

Wonen → druk op betaalbare woningen voor kleine huishoudens

Sociaal Maatschappelijk → meer 'kwetsbaren' = toenemende hulpvraag

Leefomgeving → tevredenheid openbare ruimte afgenomen, maar scoort beter dan benchmark

Politiek (relatie inwoner – gemeente) → vertrouwen in politiek zakt, maar relatie is beter dan benchmark

Informatie:

Diverse dataportalen, dashboards, onderzoeken etc...

Waar Staat Je Gemeente?

team Onderzoek & Statistiek

Vragen?

O&S@oss.nl of dataloket@oss.nl